

daarvan schade ondervindt, dan kan men er óók van verzekerd zijn, dat ik tot de eersten zal behooren, die om beschermingsmaatregelen vragen.

AMSTERDAM, November 1932.

Eenige aantekeningen naar aanleiding van een 2e vondst van de „Aziatische goud- lijster”, *Turdus dauma aureus* Hol., in Nederland,

DOOR

Dr. C. G. B. TEN KATE.

Op 7 November j.l. werd mij door den heer G. BOSCH, conservator van het Friesch Natuurhistorisch Museum te Leeuwarden, een als „groote lijster, ♂”, ge-etiketteerde lijster toegezonden, met verzoek om nadere determinatie, daar aan de juistheid der voorloopige bepaling sterk werd getwijfeld.

Het voorwerp was in het bezit gekomen van den heer DE JONG, poelier te Leeuwarden en zou door een kat gegrepen zijn; het was zeer gehavend: de linker vleugel en vrijwel alle staartpennen ontbraken.

Bij raadpleging van het Practical Handbook bleek ons (den heer OP DE COUL, die toevallig juist ten mijnen huize vertoefde en mij) al spoedig, dat we hier zonder eenige twijfel te doen hadden met een voorwerp van *Turdus dauma*.

Zooals bekend, werd van den vorm *aureus* van deze species het eerste Nederlandsche exemplaar op 13 October 1931 te Scheveningen aangetroffen en door Dr. KOCH als zoodanig herkend (zie dit tijdschrift, 4, 1931, p. 65—66). Van deze in Oost-Siberië en Japan voorkomende vorm geeft het Practical Handbook voor het ♂ als vleugelmaat (gemeten aan 12 ex.)

155—164 mm. op. Zoowel de heer OP DE COUL als ik maten echter voor de onbeschadigde rechter vleugel 175 mm., dus 11 mm. meer dan het in het Pr. Handbook vermelde maximum.

Nu komt echter op de Loo Choo Islands (Riu-Kiu eilanden) de vorm *major* voor, waarvan het Pract. Handb. opgeeft: „has only 12 tail-feathers and is larger”. *Aureus* heeft 14 staartpenen en als de staart intact was geweest zou zonder eenige moeite uitgemaakt kunnen zijn welke subspecies het hier betrof. Nu dit helaas niet het geval was, konden we dus niet tot positieve determinatie komen zonder behoorlijk vergelijkingsmateriaal en besloten we het voorwerp op te zenden aan prof. VAN OORT. Dato 10 November berichtte prof. VAN OORT — wien ik daarvoor ook hier nogmaals hartelijk dank — mij, dat het z.i. met zekerheid de vorm *aureus* was, met de volgende motiveering: „De maten door HARTERT in Vögel pal. Fauna en „in Practical Handbook opgegeven, zijn wat maximum betreft, „te klein. Uit Oost-Siberië bezit het Museum een voorwerp, dat „een vleugellengte van 170 mm. heeft. Het ex., dat in najaar „1931 bij den Haag gevangen werd, had een vleugellengte van „168—169 mm. Bij het bijgaande voorwerp meet ik 172 mm. „In grootte en dikte van de snavel komt het geheel met „Siberische en Japansche exemplaren overeen. De vorm *major* „Ogawa van de Rïoe-Kïoe eilanden, die een grooter snavel dan „*aurea* moet bezitten, hebben wij niet in de collectie. Ik acht het „echter uitgesloten, dat deze vorm in Europa zou kunnen voor- „komen.”

Nu het Museum den vorm *major* niet bleek te bezitten, schreef ik aan den heer J. G. VAN MARLE, die op de Clubvergadering van 10 Januari 1932 te Amsterdam, zoowel van *aureus* als van *major* een ex. had gedemonstreerd. Deze was zoo vriendelijk mij een 6-tal huiden te doen toekomen en wel 4 van *aureus* en 2 van *major*. Zeer duidelijk valt bij deze vogels het verschil in grootte op; *major* is veel zwaarder gebouwd en de snavel is veel forscher, vooral breeder dan bij *aureus*, met welke laatste het voorwerp uit Friesland geheel overeenstemt.

De vleugel-maten bleken echter t o t a a l g e e n h o u v a s t te geven, waarom ik deze hier opzettelijk laat volgen. Vooraf dien ik echter op te merken, dat zoowel de heer OP DE COUL als ik blijkbaar iets anders meten dan prof. VAN OORT, die 172 tegen wij beiden 175, mat bij het bewuste Friesche voorwerp. Onze methode is de vleugel zoo plat en recht moge-

lijk te drukken. Intusschen had de heer BOSCH mij ook de losse linkervleugel doen toekomen, waarvoor ik 173 meet (droog!).

De meting van 2 ♂ van *aureus* en 1 ♂ en 1 (sexe?) van *major* leverde de volgende resultaten op:

Turdus dauma aureus, ♂, Otawara, Hondo, Japan, Maart 1901 (e coll. C. SCHNEIDER), coll. SILLEM-VAN MARLE no. 2334: ala r.: 161½ mm.

Turdus dauma aureus, ♂, Japan, sine die (e coll. C. SCHNEIDER), coll. SILLEM-VAN MARLE no. 2335: ala r.: 158½ mm.

Turdus dauma major, sexe?, Loo Choo Islands, Amami, Oshima, 30 Oct. 1909 (e coll. KOBAYASHI), coll. SILLEM-VAN MARLE no. 3101: ala r.: 167 mm.

Turdus dauma major, ♂, Loo Choo Islands, Amami, Oshima, 27 Nov. 1911 (e coll. KOBAYASHI), coll. SILLEM-VAN MARLE no. 3102: ala r.: 168 mm.

Hieruit blijkt duidelijk dat het Friesche ex. in vleugelmaat zelfs de beide *major*-voorwerpen aanzienlijk overtreft!

Onderwijl had de heer BOSCH alle moete gedaan nadere gegevens te verkrijgen over de juiste vindplaats van het interessante stuk, door een oproep in 3 Friesche bladen. Dato 30 November ontving hij een brief van den heer A. DEMMER te Warns bij Stavoren, dat deze op 2 Oct. bij een slager, den heer S. R. VAN DIJK aldaar, een vogel had gekregen, welke door diens kat was aangebracht. De heer DEMMER vervolgt dan: „Het was nog maar net dood, de vleugel was tegen het lichaam „bezeerd”. De man had het eerst voor een „lijster (Noord- of Oostmannetje)” gehouden „maar het rood onder de vleugels „ontbrak, toen heb ik het uitgescholden voor een veldlijster „(= kramsvogel), echter was het daarvoor te klein en te donker. „Bij nadere beschouwing vond ik het echter nog het meest op „een strandpluvier (wilster) gelijken. Ik heb toen de vogel met „de boot meegegeven naar Leeuwarden om haar bij de poelier „ten gelde te maken. Ik heb er toen bijgezegd dat het vermoede- „lijk een wilster zou zijn, maar dat ik het niet wist. Ze moesten „maar eens zien.”

De heer BOSCH, die mij deze brief ter inzage zond, teekent daarbij aan „Wij zijn dus geslaagd in het uitvisschen: het ver- „haal van de gelijkenis met den wilster en verder de „bezeerde” „vleugel klopt precies.”

Het is dus wel zeker dat het bewuste stuk op 2 October

1932 te Warns, bij Stavoren (Fr.), door een kat werd gegrepen. Het voorwerp was buitengewoon vet, volgens vermelding op het etiket, en woog 195 gram. Het bevindt zich in de coll. van het Friesch Natuurhistorisch Museum te Leeuwarden.

Het Scheveningsche voorwerp schijnt nog te leven in de Haagsche Dierentuin.

In aansluiting aan deze beide vondsten vestig ik hier nog even de aandacht op een 3 tal recente vondsten van *Turdus dauma aureus*.

In „Der Vogelzug”, 3, 1932, p. 194, wordt verwezen naar een vangst in Morbidan, vermeld door J. RAPINE, in „L'Oiseau”, 2, 1932, p. 564.

Verder vermeldt DUPOND in „Le Gerfaut”, 22, 1932, p. 134—135, 2 vondsten in België en wel een voorwerp op 9 October 1931 geschoten „dans les bois de Strouvenbosch, commune de Fouron-Saint-Pierre” en een tweede, buitgemaakt „dans la forêt de Soignes, territoire de Boitsfort”, op 16 October 1931.

Ridder VAN HAVRE teekent daarbij, onder verwijzing naar het Scheveningsche geval, het volgende aan: „Il y a tout lieu de „supposer que durant la migration d'automne, plusieurs sujets „de cette espèce asiatique ont été entraînés vers l'ouest, loin „de leurs voies de migration habituelles.”

KAMPEN, begin December 1932.

Korte Mededeelingen.

Invasie van ibissen, *Plegadis f. falcinellus* (L.), in Limburg.

Gedurende het tijdvak van 23 October tot 6 November 1932 hielden zich in Limburg een aantal ibissen op. Naar met eenige zekerheid kon worden vastgesteld minstens 14 stuks. Hiervan werden er jammer genoeg niet minder dan negen stuks geschoten en wel te Hunsel, Stramproy, Molenbeersel (B.) en Kinroy (B.).